

İyileştirilmiş Fiziksel Çevre Şartlarının Öğrencilerinin Gelişimine Etkisinin Öğretmen Gözüyle Değerlendirilmesi

Hüccet Vural*, Sevgi Yılmaz**

Makale Geliş Tarihi:03/08/2016

Makale Kabul Tarihi:12/10/2016

Özet

Günümüzde teknolojik gelişmelerle birlikte çocukların daha az hareket ettiği ve hareketsiz yaşam şekline bağlı olarak çeşitli sağlık sorunlarının meydana geldiği bilinmektedir. Bu temel sorunun giderilmesi ve başta çocuklar olmak üzere toplumun daha fazla fiziksel aktivitelere katılımlarını teşvik etmek amacıyla çeşitli sivil toplum kuruluşları tarafından farklı projeler geliştirilmektedir. Araştırmada bu projelerden biri olan Coca Cola Hayata Artı Vakfı, Aktif Yaşam Derneği ve Milli Eğitim Bakanlığı ortaklığında yürütülen Çık Dışarıya Oynayalım Projesi kapsamında gerçekleştirilen oyun alanı uygulamalarının öğrencilerin gelişimine katkılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması yönteminin kullanıldığı araştırmada veriler; Erzurum ili Palandöken ilçesinde proje uygulamalarının yapıldığı Sabahattin Solakoğlu İlkokulu'nda görev yapan 12 öğretmenle yapılan görüşme ve yerinde yapılan gözlemlerle elde edilmiştir. Gözlem ve görüşmeler sonunda proje kapsamında yapılan uygulamaların öğrencilerin oyun ve fiziksel aktivitelere katılımlarını teşvik ettiği, okul motivasyonunu, iletişim becerilerini ve grup içinde sorumluluk alma becerilerini artırdığı belirlenmiştir. Ayrıca proje kapsamında okul bahçesinde yapılan uygulamaların bazı derslerin öğretilmesini kolaylaştırdığı ve bunun da akademik başarıya kısmen etki ettiği tespit edilmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda araştırma alanında yapılan oyun alanı uygulamalarının tüm okullara yaygınlaştırılması ve benzer projelerin uygulanması için sivil toplum kuruluşlarının desteklenmesi önerilmiştir.

Anahtar kelimeler: Okul bahçesi, fiziksel aktivite, oyun, fiziki çevre, öğrenci

The Evaluation of the Effects of Enhanced Environmental Conditions upon the Development of Students from The Teacher's Perspective

Abstract

It's known that with technological advancements today, children exercise less and dependently they suffer from several health problems. Various projects are being developed by several nongovernmental organizations (NGOs) in order to solve this main problem and promote society and mainly children to participate physical activities more. In this study, it is aimed to detect the impact on students of the playground which was built within the scope of one of these projects: "Let's Play Out!"-a project that is runned by the cooperation of Coca Cola Hayata Artı Foundation, Aktif Yaşam Association and the Turkish Ministry of National Education. The data was gathered using the case study method as one of the qualitative research methods by observations and interviewing with 12 teachers working at Sabahattin Solakoğlu Primary School where the Project implementations are held in Palandöken town-Erzurum. After the observations and interviews, it was found that project implementations promoted children plays and physical activities, improved their school motivation, communication and taking responsibility skills in a group. Moreover, these project

* Erzurum İl Milli Eğitim Müdürlüğü, AR-GE birimi, Erzurum, Türkiye,

huccet_vural@hotmail.com

** Atatürk Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, sevgiy@atauni.edu.tr

implementations which were built in the schoolyard under the scope of this project eased teaching some school subjects and thus increased academic achievement partially. Considering these results, it is advised to make all the implementations in the research area common for all schools and the NGOs should be supported to do similar projects.

Key words: *Schoolyard, physical activity, play, physical environment, student*

1. Giriş

Günümüzde teknolojik gelişmeler toplumun hareketsiz yaşam tarzını benimsemesine yol açmaktadır (Çelik ve Şahin, 2013, Karasolak, 2009). Bu yaşam tarzının etkilediği yaş gruplarının başında çocuklar gelmektedir. Teknolojik gelişmelerin yanı sıra yaşam koşulları, çevresel ve sosyal etmenler, beslenme alışkanlıkları da okul çağındaki çocukların fiziksel aktivite düzeylerini ve hareket kabiliyetlerini olumsuz etkilemektedir. Oysa hareket ve fiziksel aktiviteye katılım, çocuğun büyüme ve gelişmenin daha iyi olması, aktif yaşam biçiminin kazandırılması, ileride oluşabilecek hastalık risklerinin azaltılması ve aşırı kilo alımının önlenmesi için son derece önemlidir (Çelik ve Şahin, 2013).

Fjortoft, (2001) çocukların bir günde ortalama 3 saat televizyon, video, bilgisayar gibi elektronik ekipmanlarla meşgul olduklarını ve buna bağlı olarak ta hareketsiz kaldıklarını belirtmektedir. Bunda oyun ve fiziksel aktiviteye katılımlarını teşvik edici kamusal ve özel mekânların yeterli olmamasının etkisi vardır (Karadağ, Mutlu ve Sayın, 2012). Özellikle mahalle ölçeğinde çocuğun oyun oynayabileceği, rekreasyonel ihtiyacını karşılayacağı ve yaşına uygun fiziksel aktivite yapabileceği ortamlar nitelik ve nicelik bakımından yetersizdir (Yılmaz ve Bulut, 2002). Bu yetersizlikte özellikle kentleşmenin yoğun olduğu bölgelerde yeterli alan bulunamaması büyük etkindir. Aslında kamusal alan olarak okul bahçeleri çocukların oyun ve aktivite alanı ihtiyacını karşılamada önemli potansiyele sahiptir (Karadağ, Mutlu ve Sayın, 2012). Okul bahçelerinin öğrencilere fiziksel aktivite ve oyun imkânı sağlayan sosyal mekânlar olarak düzenlenmesi gerekmektedir (Özdemir ve Yılmaz, 2009). Çünkü öğrenciler tenffüs saatleri ve beden eğitimi dersleri başta olmak üzere her fırsatta okul bahçesinden oyun alanı olarak yararlanmaktadır. Üstelik yaşadığı mahallede yeterli oyun imkânı bulamayan öğrenciler boş zamanlarında ve hafta sonlarında da oyun oynama amaçlı okul bahçelerini kullanmaktadırlar (Özdemir, 2011). Bu nedenle okul bahçelerinin, öğrencilerin psikolojilerini olumlu yönde etkileyecek, sağlıklı gelişimlerine katkı sağlayacak ve oyun imkânı sunacak nitelikte düzenlenmesi son derece önemlidir.

Ancak Türkiye'deki okul bahçelerinin birçoğu bu işlevlerini yerine getirmekten uzak beton veya asfalt yüzeylerden oluşmuş soğuk ve monoton ortamlar halini almıştır. Çevre düzenleme adına yapılan çalışmalar bir kaç ağaç, çalı veya otsu bitkilerinin dikimi ile bir kaç oturma birimlerinin konulmasından ibaret olduğu görülmektedir. Okul bahçelerinde birçok eksikliğin yanında aktif ve yaratıcı oyun alanlarının eksikliği ise öğrenciler üzerinde hayal gücünün gelişmemesi, sinirsel

gerilim, boş zamanlarını değerlendirememesi ve saldırganlık gibi sonuçlar yaratmaktadır (Özdemir, 2011).

Aktif yaşamdan yoksun çocukların yaşadığı sağlık sorunları, fiziksel aktiviteye katılımı özendirici okul bahçeleri tasarımı ile giderilebilir (Özdemir ve Yılmaz 2009). Yapılan araştırmalar, özellikle son yirmi yıl içerisinde okul çağı çocuklarının fiziksel aktivite düzeylerinin azaldığını göstermektedir (Dyment, Bell & Lucas, 2009; Cengiz ve İnce, 2013). Bunun için okul bahçelerinin öğrencinin boş zamanlarında ve teneffüslerde fiziksel aktivite yapabilecek bir mekân olarak planlanması büyük önem arz etmektedir. Çocukların vaktinin büyük bir kısmını okulda geçirdikleri düşünüldüğünde, çocukların fiziksel aktivitelere katılımının özendirilmesi ve oyun alışkanlıklarının okul çağında kazandırılması gelişimleri açısından önemlidir. Okul bahçeleri, çocuklara oyun alanı olarak önemli bir potansiyele sahiptir.

Oldukça önemli işlevi olmasına karşın Türkiye'de okullarda oyuna yeterli zaman ayrılmadığı ve okul bahçesinde oyun alanlarına yer verilmesi hususunda yeterli çaba gösterilmediği görülmektedir (Karadağ, Mutlu ve Sayın, 2012). Okul bahçeleri çocuklara oyun imkânı sağlayacak düzenlemelerden yoksundur. Çoğu okul bahçesinde oyun alanı veya oyun ekipmanı mevcut değildir. Mevcut olanlar ise tahterevallili, kaydırak, salıncak, dönme dolap, trampelen gibi mahalle parklarında bulunan ve eğitici olmaktan uzak ekipmanlardan oluşmaktadır (Yılmaz ve Bulut, 2002). Bunun yanında sınırlı olmakla beraber Türkiye'de çeşitli sivil toplum kuruluşları ve dernekler tarafından çocukların oyun ve fiziksel aktivite ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik proje ve faaliyet yürüttükleri de görülmektedir. Bu projelerden biri de Coca Cola Hayata Artı Vakfı, Aktif Yaşam Derneği ve Milli Eğitim Bakanlığı ortaklığında 2010 yılında 26 ilde ve 100 okulda uygulanan 'Çık Dışarıya Oynayalım Projesi'dir. Proje ile ilkokul ve ortaokulların bahçelerinde fiziksel aktivite yapma imkânı sağlayan oyun alanlarının tasarlanmasına ve alana uygulanmasına yönelik faaliyetler gerçekleştirilmektedir. Bu faaliyetler ile öğrencilerin gündelik hayatta fiziksel olarak aktifleşmelerine ve toplumda aktif yaşam kültürünün yaygınlaşmasına katkıda bulunma hedeflenmiştir (Aktif Yaşam Dergisi, 2012-1).

Bu araştırmanın yapılmasının temel amacı; fiziksel aktivite ve oyunun öğrenciler için önemini belirleyerek uygun fiziki mekânların öğrencilerin gelişimi üzerinde ki etkilerinin belirlenmesidir. Bunun yanında oyun ve fiziksel aktivite konusunda sivil toplum kuruluşlarının yapmış oldukları proje çalışmalarını akademik çevrelere tanıtarak yeni proje fikirlerinin ortaya çıkarılması ve diğer sivil toplum kuruluşlarının teşvik edilmesi, eğitim alanında görev, yetki ve sorumluluğu olanların konu hakkında farkındalıklarının artırılması amaçlanmıştır. Nitekim yapılan bu tür projelerin etkilerini incelemenin önemli olduğu ve yeni fikirlerin ve araştırmaların önünü açacağı düşünülmektedir. Çünkü yapılan projelerin etkileri incelenerek olumlu yönlerinin belirlenmesi, gelecekte yapılacak yeni projelerin daha işe yarar olmasını sağlayacaktır. Ayrıca araştırmada, proje kapsamında okul bahçesinde gerçekleştirilen

oyun alanı uygulamalarının öğretmenler tarafından nasıl değerlendirildiği ve öğrenciler üzerine ne tür etkiler oluşturduğunun incelenmesi de amaçlanmıştır.

2. Yöntem

2.1. Araştırma Modeli

Araştırmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması yönteminden yararlanılmıştır. Durum çalışması sınırları belli olan bir durumu ayrıntılı inceleme amacıyla yapılmaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2013). Bu çalışmada okul bahçesinde gerçekleştirilen oyun alanı uygulamalarının ve okulun fiziksel ortamında meydana getirilen sınırlı iyileştirme durumu incelendiğinden bu yöntem tercih edilmiştir.

Araştırmalarda kullanılan yöntem kadar yöntemin geçerliliğinin ve güvenilirliğinin sağlanması da önemlidir. Araştırmanın geçerliliği için çeşitleme yapılmıştır. Çeşitleme çalışma bulgularının güvenilirliğini artırmak ve daha geçerli sonuçlara ulaşabilmek için birden fazla veri toplama aracının kullanılması olarak tanımlanmakta ve araştırmacılara önerilmektedir. Bu sayede çalışmaların veri seti daha zengin ve tutarlı olacaktır. Aynı zamanda geçerliliği ve güvenilirliği yüksek çalışmalar yapılmış olacaktır (Güler, Halıcıoğlu ve Taşgın, 2013). Araştırmada ana veri toplama aracı görüşme olup gözlemler ise araştırmanın geçerliliğini sağlama amacıyla beş farklı zamanda yapılmıştır. Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak amacıyla ise alanda yapılan gözlemlere bir katılımcı (başka bir okulda görevli öğretmen) dâhil edilmiş ve gözlemlerinden elde ettiği bulguları yazılı olarak sunması sağlanmıştır.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın inceleme alanını Erzurum büyükşehir bünyesinde yer alan Palandöken ilçesine bağlı Sabahattin Solakoğlu İlkokulu ve Ortaokulu oluşturmuştur. Okulun ilkokul ve ortaokul kısmında toplam 638 öğrenci eğitim görmektedir. Okulun bahçe yüzölçümü 2307 m² olup, öğrenci başına 3,6 m² bahçe alanı düşmektedir. Araştırmada bu okulda görev yapan yönetici ve öğretmenlerin görüşlerinden yararlanılmıştır. Ayrıca okul bahçesinde 'Çık Dışarıya Oynayalım Projesi' kapsamında yapılan 8 (sekiz) adet oyun alanı ve proje dokümanlarından yararlanılmıştır.

Yarı yapılandırılmış odak grup görüşmesine 5'i sınıf öğretmeni, 5'i branş öğretmeni ve iki yönetici olmak üzere 12 kişi katılmıştır. Güler, Halıcıoğlu ve Taşgın (2013)'e göre durum çalışmasında 4-5 kişilik örneklemin yeterli olacağı bildirilmekte olup bu nedenle katılımcı sayısı sınırlı tutulmuştur. Katılımcıların 7'si bayan ve 5'i erkektir. Mesleki deneyimleri incelendiğinde katılımcıların 5'i 3-6 yıl arasında, 4'ü 7-10 yıl arasında ve 3'ü ise 10 yıl ve üzeri deneyime sahip olduğu görülmüştür.

2.3. Veri Toplama Araçları ve Verilerin Analizi

Araştırmada veri toplama aracı olarak görüşme ve gözlem kullanılmıştır. Görüşme verileri yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile elde edilmiş ve betimsel olarak analiz edilmiştir. Görüşmede sorulacak sorular önceden belirlenmesinin yanı sıra görüşmenin seyri içeriğinde farklı görüşler ve konular da katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Görüşmeler katılımcıların izni ile ses kayıt cihazı kullanılarak kayıt altına alınmıştır. Görüşmeye katılan katılımcıların ifadeleri K1, K2, K3...şeklinde kodlanarak sunulmuştur.

Görüşmenin yanında okul bahçesinde beş kez nitel gözlem yapılmıştır. Okul bahçesinde yapılan oyun alanı uygulamaları sonrası 2015-2016 eğitim öğretim yılının birinci döneminde onar dakikadan oluşan gözlem ve izleme çalışmaları yapılmıştır. Gözlem esnasında belirli aralıklarla fotoğraf ve videolar çekilmiştir. Fotoğraf ve videolardan verilerin betimlenmesinde sıkça yararlanılmıştır.

2.4. Süreç

Proje kapsamında yapılan çalışmalar

“Çık Dışarıya Oynayalım Projesi” öğrencilerin gündelik hayatının büyük bölümünü geçirdiği okul bahçelerinde, onların fiziksel aktivite ihtiyaçlarını gidermeye yönelik bir model oluşturma vizyonu ile ortaya çıkmış bir projedir. 2010 yılında pilot olarak başlanan proje eğitim çevrelerince uygun görülmesi sonucu 2011 ve 2012 yıllarında Türkiye'nin çoğu kentine yaygınlaştırılmıştır. Proje kapsamında uygulanan oyun alanları arasında âşık oyunu, gerehli, micoz gibi geleneksel oyunlar, seksek gibi evrensel oyunlar ve twist gibi modern oyunlar yer almaktadır. Okul bahçelerine uygulanan oyun alanları yön bulma, matematiksel işlem becerileri kazandırma, kelime türetme gibi birçok konunun öğrenilmesini kolaylaştırmaktadır. Ayrıca oyun alanları Matematik, İngilizce, Sosyal Bilgiler gibi branş derslerini eğlenceli hale getirmektedir (Aktif Yaşam Dergisi, 2012-1).

Preform termoplastik malzemenin ısı tabancası (pürmüz) aracılığı ile ısıtılarak alana yapıştırılması sonucu oyun alanları oluşturulmaktadır. Uygulama yapılan alanın aşınmamış, düz, kuru ve temiz olması, araç trafiğine kapalı olması, diğer spor alanlarından bağımsız olması ve gölgelik alanın tercih edilmesi gerekmektedir. Uygulama sonrası alanda kar kürüme, kazıma gibi oyun alanına zarar veren uygulamalardan kaçınılması gerekmektedir.

Proje kapsamında 2012 yılında araştırma alanı Erzurum Palandöken Sabahattin Solakoğlu İlkokulu bahçesine 8 (sekiz) adet oyun alanı uygulanmıştır. Uygulanan oyun alanlarının isimleri ve ölçüleri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1

Araştırma Alanına Uygulanan Oyun Alanları ve Ölçüleri

Sıra No	Uygulanan Oyun Alanının Adı	Ölçüsü
1	Geleneksel oyun alanı	3,00*5,00 m
2	Kaplumbağa	2,10*3,30 m
3	Labirent	6,00*6,00 m
4	Salyangoz	r=1,85 m
5	4'lü sek sek	3,60*5,12 m
6	36'lık yılan merdiven	3,00*3,00 m
7	Üçlü seksek	5,76*5,50 m
8	Pusula	r=3,25 m

Araştırma alanına uygulanan bu oyun alanlarından biri geleneksel olarak oynana gelen ve kültürümüzün bir parçası halini alan oyunların daha kolay oynanmasını sağlamaktadır. Mendil kapmaca, yağ satarım bal satarım, aşık oyunu, micoz, 7/9 taş, kemik ve mendil kapmaca gibi birçok geleneksel oyunu oynayarak öğrenciler hem kültürel bir mirası yeniden canlandırmakta hem de fiziksel olarak aktifleşmektedir.

Oyun alanlarının tasarımında diğer önem verilen konu seksek oyununun yeniden canlandırılmasıdır. Dünyanın birçok ülkesinde çocukların seyerek oynadığı seksek oyunu, her yaştaki öğrencinin, birçok farklı yorumla oynamasına olanak verecek şekilde tasarlanmıştır. Seksek oyunu, öğrencilerin el, kol ve göz koordinasyonunu sağlamakla beraber sıçrama hareketiyle denge ve kas kuvvetinin artması sağlanmıştır (Aktif Yaşam Dergisi, 2012-1).

Okul bahçesinde oyun alanı tasarımında günümüz çocuklarının tercihleri de göz önünde bulundurulmuştur. Labirant, pusula, salyangoz ve kaplumbağa oyun alanı modern oyun alanlarına örnek olarak geliştirilen oyun alanlarından. Oyun alanları sayısal ifadelerle desteklenmiş ve öğrencilerin zekâ gelişimleri göz önünde bulundurulmuştur. Bunun yanında eğilme, kalkma, sıçrama ve dönme hareketleriyle denge ve kas kuvvetinin gelişmesine yardımcı olunmaktadır. Araştırma alanına uygulanan oyun alanlarından görünüm Şekil 1'de verilmiştir.

Şekil 1. Araştırma alanında uygulanan oyun alanlarından görünüm

3. BULGULAR

3.1. Görüşmelerden elde edilen bulgular

Görüşmeye katılan tüm öğretmenler tarafından okul bahçesinde fiziksel iyileştirme adına okulda uygulanan oyun alanlarının öğrencilere en önemli katkısının oyun temelinde fiziksel aktivite olanaklarının iyileştirilmesi olduğu vurgulanmıştır. Bu konuda görüş bildiren bir katılımcı: *“Proje öncesi okul bahçesinde öğrencilerin oynayabilecekleri hiç bir ekipman ve düzenleme yoktu. Öğrenciler bahçeye çıktıklarında ne yapacaklarını bilmez durumdaydılar. Uygulama sonrasında öğrenciler teneffüslere çıkarken ne yapacaklarını bilerek çıkmakta ve hangi oyunu oynayacaklarını bilerek teneffüse çıkmaktadır.”* (K3) şeklinde görüş bildirmiştir. Bir diğer katılımcı, *“Öğrenciler oyun alanları uygulamaları sonrasında ders saatlerinde, teneffüs saatlerinde ve tatillerde oyun alanları etrafında toplanmakta ve hoşça vakit geçirmektedirler.”* (K5) tespitinde bulunmuştur. Oyunun çocuğun gelişimine katkısı üzerinde söz alan bir katılımcı şunları beyan etmiştir: *“Çocuk oyun oynayarak büyür. Oyun çocuğun zihinsel, sosyal, duygusal ve motor becerilerinin gelişmesine katkıda bulunmaktadır. Proje kapsamında yapılan oyun elemanları ile çocuğun aktif olarak oyun oynaması teşvik edilmiştir.”* (K2).

Proje uygulamaları sonucunda okulda oyun kulüplerinin kurulduğu ve oyun saatlerinin oluşturulduğu görüşmeye katılan öğretmenler tarafından vurgulanmıştır. Bununla beraber projenin sadece öğrencilere oyun alışkanlığı kazandırmadığı aynı zamanda öğretmenlerinde oyun üzerine daha fazla durdukları bildirilmiştir. Görüşmeye katılan bir öğretmen, *“Projenin belki de en önemli avantajı okulda yeni oyunların geliştirilmesine yönelik çalışmaların yapılmasıydı. Bu konuda sadece öğrenciler değil, biz öğretmenlerinde oyun üzerine kafa yormamız sağlanmıştır. Uygulamalar sonrası ders saatlerinde disiplinler arası eğitici ve müfredata uygun*

çalışmalar yapılmaktadır.” (K7) şeklinde görüş bildirmiştir. Bu doğrultuda bazı katılımcılar ise proje sonrası yapılan oyun yarışları ile sınıflar arasında eğlenceli ve neşeli dakikaların geçtiği bildirilmiştir (K8, K6, K3).

Oyun imkânlarının iyileşmesinin görünen ve görünmeyen birçok yönünün olduğu katılımcılar tarafından vurgulanmıştır. Aktif oyunlar aracılığıyla çocuğun zihinsel, duygusal, sosyal ve motor becerilerinin gelişmesine katkı sağlandığı belirtilmiştir. Alanda uygulanan oyun alanları ile kuvvet, sürat, dayanıklılık, esneklik gibi motor becerilerinin iyileşmesine katkı sağlandığı, bazı oyunlarda tek ayak üzerinde hareket ile çocuğun ritim ve denge kabiliyetlerinin ve dayanıklılıklarının arttığı belirtilmiştir. Bu konuda görüş belirten katılımcılardan örnek ifadeler şöyledir:

“Uygulaması yapılan her bir oyun alanında öğrenciler birden fazla oyun oynama imkânına sahiptirler.“ (K9),

“Oyun alanlarında geleneksel oyunların canlandırıldığına şahit oldum. Özellikle mendil kapmaca, yağ satarım bal satarım ve âşık oyunu en çok oynanan oyunlardandır.“ (K4),

“Öğrenciler düzenli oyun oynadıklarında farklı yetenekleri gelişir. Çoğu zaman bu değişiklikleri dış gözlemciler fark edemeyebilir. Oynanan her bir oyunda farklı yetenekleri gelişir. Örneğin sek sek oynayan bir çocuk hem denge kazanır, hem de kasları kuvvetlenir.“ (K8),

“Oyunların birçoğu hızlı hareket etmeyi gerektirmektedir. Hızlı hareket ise ani yön değişikliği, denge, el ve ayak becerisi gelişimi sağlar. Başta Labirant oyun alanında oynanan oyunlar olmak üzere tüm oyun uygulamalarında buna rastladım.“ (K11).

Oyun alanlarında sayısal değerleri kullanarak oyun esnasında fiziksel aktivite ile birlikte zihinsel becerilerinin iyileştiği belirtilmiştir. Bununla beraber proje kapsamında uygulanan oyun alanlarını kullanarak yapılan yeni oyun yazma yarışması ile yaratıcılıklarının teşvik edildiği ve zihinsel gelişimlerine katkı sağlandığı konusunda görüş bildiren bir katılımcı; *“Projenin en önemli çıktılarında birisi okulda oyun kulüplerinin kurulmasıdır. Oyun kulüpleri ile okulda oyun şenlikleri düzenlenmiştir. Oyun yarışmaları ile çocukların zihinsel becerileri ve düşünme yetenekleri gelişmiştir.”* (K12) şeklinde görüş beyan etmiştir. Bir başka katılımcı ise; *“Oyun yarışmaları ile öğrencilerin oyun konusunda araştırmalar yaptıklarını gördüm. Sınıfta bir öğrencinin kendi tasarladığı oyunu benimle paylaşırken çok mutlu olduğunu gördüm. Derste ve teneffüslerde öğrenciler arasında oyun konusunda fikir alışverişleri yaptıklarına birçok kez şahit oldum.”* (K5) diye görüş bildirmiştir. Ayrıca görüşmeye katılan öğretmenler okul bahçesinde yapılan oyun alanından yararlanan öğrencilerin grup oyunlarında sosyalleşme düzeylerinde olumlu etkiler oluşturduğunu ve iletişimlerinin iyileştiğini gözlemlediklerini belirtmişlerdir: *“Öğrenciler, öğrendikleri oyunları okuldaki diğer arkadaşlarına ve evde ailelerine öğretiyor. Oyunlar sayesinde fiziksel olarak hareketlenen çocuklar aynı zamanda arkadaşları ve aileleri ile eğlenerek daha kaliteli zaman geçiriyor.”* (K3), *“Sınıf içerisinde öğrencilerin bir birleriyle samimiyeti artmıştır. Teneffüslerde birbirleriyle oyun oynayarak vakit geçirmektedirler.”* (K1).

Okul bahçesinde yapılan oyun alanı düzenlemeleri sonrası öğrencilerin okula daha istekli geldiklerini ve okula geç gelme sorununda belirli bir azalma gözlemlediklerini beyan etmişlerdir. Öğrencilerin okula erken gelerek proje kapsamında yapılan oyun alanlarından yararlandıkları konusunda ortak görüş bildirilmiştir (K2, K3, K6, K8, K10, K11, K12). Dolayısı ile okul bahçesinden aktif olarak yararlanma düzeyleri ve memnuniyetlerinin arttığı vurgulanmıştır (K6, K4). Bunun yanında çevrede bulunan okulların merak ve ilgisinin arttığı vurgulanmıştır (K10, K12).

Proje kapsamında yapılan oyun alanı uygulamalarının öğrencilerin grup içinde sorumluluk alma ve dayanışma kültürünün gelişmesi üzerine söz alan katılımcılardan K7; *“Uygulama öncesi öğrencilerin okul bahçesinden yararlanma biçimleri bireysel ağırlıktayken uygulama sonrası gruplar halinde bahçede oyun oynadıkları görülmüştür”*, K8; *“Yapılan oyun alanları grup oluşturma üzerine kurgulanmış oyun elemanları olup öğrenciler bu oyun elemanlarından yararlanabilmeleri için mutlaka grup oluşturmaları gerekmektedir. Örneğin pusula oyun alanında oynayabilmek için 9 öğrenciye, kaplumbağa oyun alanında oynayabilmek için 15-16 öğrenciye ihtiyaç duyulmaktadır.”*, K10; *“Oyunlar grup oyununa dayalı oyunlardan oluştuğu için bu durum öğrencilerde dayanışma kültürünün kazanılmasında ve grup içerisinde sorumluluk alma becerisini artırmaktadır. Aynı zamanda öğrencilerin öz güveninde artış meydana gelmiştir.”* şeklinde beyanat vermişlerdir.

Okul bahçesinde yapılan proje uygulamalarının öğrencilerin liderlik ve karar alma süreçlerine etkisi konusunda söz alan bir katılımcı; *‘Okul bahçesinde yer verilen oyun alanlarında oynanan oyunlar belirli kurallar içermekte olduğundan öğrencilerin kurallara uyma alışkanlığında iyileşme gözlemledim. Çünkü oyun denilince kural akla gelmektedir. Oyun içerisinde konulan kurallara uyan öğrenci günlük hayatta da kurallara uyum içerisinde olur.’* (K3) şeklinde ifade etmiştir. Bir başka katılımcı ise *‘Oyunların yeni lider öğrencilerin oluşmasına katkı sağladığını gözlemledim. Bu oyunlar sonrasında sınıf içerisinde pasif durumda olan bazı öğrencilerin daha aktif hale gelerek bazı oyunlarda arkadaşlarına liderlik ettiğini fark ettim.’* (K5) beyanında bulunmuştur. Bu konuda görüşmeye katılan diğer katılımcılar da benzer tespitlerde bulduklarını belirtmişlerdir. Çocukların oyun oynarken deneme, yanılma, araştırma, soru sorma, heyecanlanma ve merak etme gibi duygular gösterdikleri ve oyun süresince konuşma, karar alma, sonuçlarını gözleme, paylaşma, rekabet etme, liderlik etme, farklı düşünme, izleme, hatırlama, kaygılanma ve başarıma gibi hisleri yoğun olarak yaşadıkları katılımcılarca ifade edilmiştir.

Okul bahçesinde gerçekleştirilen fiziki iyileştirmenin okul bahçesinden yararlanma biçiminde önemli fark oluşturduğu görüşmeye katılan öğretmenler tarafından ifade edilmiştir. Proje öncesi teneffüslerde öğrencilerin okul bahçesinde rastgele koştuğuları ve gelişi güzel bir kullanım söz konusu iken uygulama sonrasında amaçlı kullanım gözlemledikleri belirlenmiştir (K1, K4, K7). Bunun sonucu teneffüslerde kaza ve yaralanmalarda kısmi azalma olduğu vurgulanmıştır

(K3, K5). Bununla beraber öğretmenlerin oyun alanlarından beden eğitimi ve bazı derslerde eğitim amaçlı yararlandıklarını belirtmişlerdir (K1, K2, K3, K10). Bu konuda görüş bildiren katılımcılardan K1; *‘Özellikle biz ilkokul öğretmenleri olarak sayıların kavratılması, dört işlemle ilgili temel becerilerin verilmesi konusunda bu oyun alanı uygulamalarından sıklıkla faydalanmaktayız. Çünkü öğrencilerimiz için somut kavramlar daha başarılı sonuçlar vermektedir. Bunun yanında yaparak ve yaşayarak öğrenme ile öğrencilerimiz daha kısa ve kalıcı öğrenme sağlamaktadır.’*, K2; *‘Oyun alanlarında yapılan matematiksel işlemler öğrencilerin zihninde daha kolay yer etmektedir.’*, K3; *‘Oyunlardan salyangoz, kaplumbağa, 3’lü ve 4’lü sek sek, 36’lık yılan merdiven oyunlarından matematik dersinde sıkça yararlanıyorum.’* ve K10; *‘Oyunların çoğu ilkokul düzeyi öğrencilerin derslerine yardımcı olmaktadır. Ancak ortaokul düzeyi öğrencilerde pekâlâ bu oyunlardan eğitim amaçlı yararlanabilirler. Örneğin ben sosyal bilgiler dersimde pusula oyununu sıkça kullanmaktayım. Bunun yanında proje kapsamında yapılanları sadece oyunla sınırlandırmak hatalı olacağı inancındayım. Bunları modern eğitim ortamı olarak tanımlamak gerektiğine inanıyorum.’* şeklinde beyanda bulunmuşlardır.

Proje kapsamında yapılan oyun alanı uygulamalarının öğrencilerin gelişimi üzerine diğer etkisinin motivasyon ve başarıyı artırma üzerine olduğu vurgulanmıştır. Görüşmeye katılan öğretmenler bu yönde önemli açıklamalarda bulunmuşlardır. Buna göre K6; *‘Uygulamalar sonrası oyun alanlarını öğrencilerin motivasyonlarını artırmak için ödül olarak kullanmaktayım. Öğrencilere derse iyi katılırlarsa bahçede oyun oynatacağımı söylediğimde daha aktif olduklarını tespit ettim.’* K9; *‘Öğrencilerin Beden Eğitimi dersleri sonrası yaptığım sayısal derslere daha iyi konsantre olduklarını gördüm’,* K3; *‘Oyun alanı uygulamaları sonrası öğrencilerin derse katılımlarının ve başarılarının arttığını gözlemledim.’* şeklinde görüş belirtmişlerdir.

3.2. Gözleme Dayalı Bulgular

Araştırma kapsamında okulda yapılan gözlemlerden elde edilen sonuçlar görüşmeye katılan öğretmenlerin belirttiği hususlar ile benzerlik taşımaktadır. Okul bahçesinde oluşturulan oyun alanlarının öğrenci üzerine etkileri konusunda olumlu yansımaları yapılan gözlemlerde de görülmüştür. Özellikle teneffüs saatlerinde okul bahçelerinde sıkça karşılaştığımız karmaşıklığın kısmen giderildiği görülmüştür. Teneffüs saatlerinde öğrencilerin gruplar halinde oyun alanlarından yararlandıkları gözlemlenmiştir. Özellikle küçük yaş grubu öğrencilerinin rastgele okul bahçesinde koşmak yerine çeşitli oyunlarla zaman geçirdikleri görülmüştür. Gözlem esnasında çarpışmaya bağlı kazalara rastlanmamıştır. Bununla beraber okul bahçesinden öğrencilerin yararlanma yoğunluğu artmıştır. Ders esnasında, teneffüste, ders saati dışında okul bahçesinin daha canlı olduğu belirlenmiştir. Oyunlar esnasında öğrenciler arasında dayanışma ve iletişimin iyi olduğu görülmüş, oyunların kurallar çerçevesinde karşılıklı hoşgörü içerisinde oynandığı gözlemlenmiştir. Ayrıca bazı öğrencilerin liderlik özelliklerinin ön plana çıktığı da tespit edilmiştir.

Genel olarak Türkiye'de ve Erzurum'da çoğu okul bahçelerinin soğuk ve monoton görünümüne sahip beton veya asfalt zeminden oluştuğu bilinmektedir. Araştırma alanında proje kapsamında yapılan uygulamaların bu monotonluğu kısmi olarak ortadan kaldırdığı görülmüştür. Her şeyden önce oyun alanlarında kullanılan renkler ve figürler fiziki olarak estetik bir görünüm sunmaktadır. Özellikle oyun alanlarında kullanılan salyangoz ve kaplumbağa figürlerinin küçük yaş grubu öğrencilerini olumlu etkilediği görülmüştür. Kullanılan figürler aynı zamanda oyunu öğrenciler için cazip kılmıştır. Öğrencilerin okul giriş ve çıkış saatlerinde, teneffüslerde oyun alanlarında hoşça vakit geçirdikleri gözlemlenmiştir.

Gözlem yapılan okul bahçesinin fiziki durumu incelendiğinde oyun alanı dışında planlı bir düzenlemeye rastlanmamıştır. Okul ön ve arka bahçesinde rastgele ve yoğun bitkilendirme göze çarpmaktadır. Bahçede yer verilen bitkilerin dendrolojik özellikleri dikkate alınmadığı ve sık dikim yapıldığı gözlemlenmiştir. Okul bahçesinin yüzölçümü 2307 m² olup öğrenci sayısına göre okul bahçe büyüklüğü yeterli değildir. Öğrenci başına 3,6 m² bahçe alanı düştüğü tespit edilmiştir. Birçok bakımdan okul bahçe düzenlemesi yeterli olmamakla birlikte proje kapsamında yapılan oyun alanı uygulaması ile bu yetersizliğin giderilmesine katkı sağlanmıştır. Ancak asfalt zeminde meydana gelen bozulmalar oyun alanlarının da bozulmasına sebep olduğu gözlemlenmiştir. Okul bahçesinde yapılan gözlemler sırasında oyun esnasında çekilen fotoğraflar Şekil 2'de verilmiştir.

Şekil 2. Okul bahçesinde uygulanan oyun alanlarının işlevlerinden görünüm

4. Tartışma

Araştırma kapsamında yönetici ve öğretmenlerle yapılan görüşmelerden okul bahçelerinin en önemli işlevinin öğrencilere oyun imkânı sağlayan sosyal mekânlar olduğu yönündedir. Araştırma alanında 'Çık Dışarıya Oynayalım' projesi kapsamında yapılan oyun alanı uygulamalarının öğrenci ve öğretmenlerde meydana getirdiği olumlu duygu ve düşünceler bunun en belirgin kanıtıdır. Oyun alanı uygulamalarının öğrencide doğrudan ve dolaylı çok sayıda katkısı olduğu belirlenmiştir. Elde edilen veriler proje uygulamalarının en belirgin çıktısının öğrencilerin oyun kültürünün gelişmesine katkı sağladığını göstermektedir. Bulgular bu konuda yapılan diğer araştırmaların sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Proje kapsamında gerçekleştirilen fiziki iyileştirmelerin oyun alanı uygulamalarından ibaret olduğu için oyunun çocuk üzerine katkıları konusunda yapılan betimsel araştırmalar incelenmiştir. Bu araştırmalardan; Koçyiğit, Tuğluk ve Kök (2007) ve Baştepe (2009), oyunun çocuğun gelişimini etkilemesinin yanında vazgeçilmez bir öğrenme aracı olduğu ve çevreyi tanımada, diğer insanlarla ilişki kurmada ve çocuğun sosyalleşmesinde önemli katkıların olduğunu vurgulamışlardır. Ünal (2009), oyun alanlarının çocukların saldırganlık duygusunun olumlu yönde kanalize edilmesinde, çocukta fazla enerji birikiminin boşalmasında, olumlu benlik gelişimi ve çocuğun kendi yeteneklerini keşfetmesinde önemli iyileşmeler sağladığını belirtmiştir.

Ancak oyunu sadece çocukların boş vakit eğlencesi olarak görmek hatalıdır. Önemli olan oyun ile birlikte çocukların bedensel gelişiminin yanında zihinsel olarak gelişmesinin sağlanmasıdır. Araştırma verileri proje uygulamalarında bu hususa dikkat edildiğini göstermektedir. Uygulanan tüm oyun ekipmanları öğrencileri zihinsel becerilerinin gelişmesine katkı sağladığı görülmüştür. Benzer bir araştırmada; Yılmaz ve Bulut (2002), nitelikli oyun imkânı elde eden çocuğun daha yaratıcı olduğu, problem çözme konusuna esnek yaklaştığı, daha iyi sosyal ilişkilere sergilediği ve fiziksel olarak daha sağlıklı olduğunu belirlemiştir. Diğer bir araştırma Çelik ve Şahin (2013)'e göre ise oyunlar içinde çocuğun kendi bedenini tanıdığı ve yeteneklerinin farkına vardığını, ayrıca kendi yaşında çocuklarla bir arada oynayan çocukların paylaşma ve sorumluluk alma duygusunun geliştiğini vurgulamıştır.

Okullarda oyun alanlarının planlanması öğrencilere koşma, atlama, zıplama, fırlatma, sallanma, tırmanma, yakalama gibi çeşitli etkinliklere olanak vermekte ve hareketlerin sonucu olarak fiziksel aktivite düzeyleri gelişmektedir. Araştırma kapsamında yapılan görüşme ve gözlemler okul bahçesinde yapılan oyun alanı uygulamalarının öğrencilerin fiziksel aktiviteye katılımlarını gözle görülür bir biçimde artırdığını göstermektedir. Benzer nitel araştırmalar da bu hususu vurgulamaktadır. Cengiz ve İnce (2013), daha iyi fiziki ve sosyal çevrede yaşayan ilköğretim öğrencilerinin daha yüksek değerlerde okul sonrası fiziksel aktivitelere katıldıklarını vurgulamaktadır. Diğer bir araştırmada Armitage (2005), ilköğretimde okul binası tasarımının öğrencinin dış ortamda oyuna katılımını etkilediğini tespit etmiştir. Az sayıda kattan ibaret olan okullarda öğrenim gören öğrencilerin yüksek

katlı okullarda öğrenim gören öğrencilere göre daha fazla oyuna katıldıklarını belirlemiştir.

Araştırma bulguları proje uygulamalarının öğrencilerin okul bahçesinden yararlanma düzeyini artırdığını göstermektedir. Uygulamalar sonrası öğrencilerin her fırsatta okul bahçesinde eğitici oyunlar oynadığı belirlenmiştir. Uygun fiziksel ortamların katkıları konusunda çalışan Özdemir ve Çorakçı (2011), geniş, bakımlı, yeşil ve her yaş grubu ve cinsiyet için uygun oyun olanakları sunan okul bahçelerinin öğrenciler tarafından daha aktif olarak kullanılmakta olduğunu ve sonunda daha sağlıklı nesillerin yetiştirilmesine katkı sağlandığını belirlemiştir. Benzer olarak, Özdemir ve Yılmaz (2009)'a göre okul bahçesinin peyzaj özellikleri ile fiziksel aktivite değerleri arasında bir ilişki olduğu, öğrencilerin sergiledikleri fiziksel aktivitelerin vücut kitle indeksini etkilediği ve teneffüslerde daha aktif olan öğrenciler ile okula yürüyerek gelen öğrencilerin vücut kitle endekslerinin düşük çıktığını belirtmiştir. Karasolak (2009)'a göre ise mimari yapılar gibi okul bahçelerinin fiziki bakımdan uygunluğu da okula karşı öğrenci ve öğretmenlerin olumlu duygu geliştirmelerini etkilemektedir.

Okul fiziki ortamının uygunluğu, çocuğun eğitiminin yanında fiziksel, psikolojik ve sosyal gelişiminin sağlanması bakımından önemlidir (Fjørtoft, 2001; Dymont, 2005; Özdemir, 2011; Özdemir ve Çorakçı, 2011; Karadağ, Mutlu ve Sayın, 2012). Mimari ve fiziki özellikleri iyi olan okullardaki öğretmen ve öğrencilerin okullarına karşı olumlu duygu ve düşünceler geliştirdikleri, mimari özellikleri iyi olmayan okullarda ise okullarına karşı olumsuz duygular geliştirdikleri belirlenmiştir (Karasolak, 2009). Okulun mimari yapısının yanında okul bahçesinin fiziki yapısı ve öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılama düzeyleri de önemlidir. Çünkü okul bahçeleri eğitimi destekleyici ve tamamlayıcı alanlardır (Karadağ, Mutlu ve Sayın, 2012). Bu nedenle okul bahçeleri okuldan ayrı düşünülmemeli, okul bahçeleri ile ilgili çalışma yapılırken eğitim, oyun, spor, sosyal ve kültürel aktiviteler, tören ve kutlamalar, rekreasyonel ihtiyaçlar göz önünde bulundurulmalıdır.

Türkiye'de okul bahçeleri ile ilgili yapılan araştırmaların fiziksel yeterliliklerinin belirlenmesi üzerine yoğunlaştığı görülmektedir. Okul bahçelerinin alansal büyüklüğü, okul bahçesinde yer verilen kullanımlar, donatı elemanlarının yeterliliği, zemin döşemelerinin uygunluğu ve bitkisel düzenlemelerin yeterliliği üzerine yapılan araştırmalardan elde edilen bulgular okul bahçelerinin çocukların eğitime, fiziksel, psikolojik ve sosyolojik gelişimine katkı sağlama noktasında yetersiz olduğunu göstermektedir (Karasolak, 2009; Özdemir, 2011; Özdemir ve Çorakçı, 2011; Özdemir ve Yılmaz, 2009; Karadağ, Mutlu ve Sayın, 2012). Okul bahçelerinin oyun aktivitelerine olanak sağlama, eğitim amaçlı öğrenime katkı sağlama, öğrencinin rekreasyonel ihtiyaçlarını karşılama gibi önemli işlevlerinin olduğu sınırlı sayıda araştırma ile ortaya konulmuştur (Dymont, 2005; Dymont, Bell & Lucas, 2009; Özdemir ve Çorakçı, 2011; Özdemir ve Yılmaz, 2009).

Yukarıda irdelenen benzer kaynaklarda elde edilen sonuçlar araştırma kapsamında öğretmenlerle yapılan görüşmelerden elde edilen sonuçlarla benzerlik göstermesine karşın yapılan düzenlemeyi sadece oyun alanı oluşturma olarak nitelendirmekte hatalı olacaktır. Her ne kadar oyun alanı olarak adlandırılrsa da yapılan düzenlemeyi fiziki iyileştirme ve eğitim ortamı oluşturma olarak da değerlendirmekte yarar vardır. Nitekim görüşmeye katılan öğretmenler Sosyal Bilgiler ve Matematik dersleri başta olmak üzere okul bahçesini eğitim amaçlı olarak da kullandıklarını ve olumlu sonuçlar aldıklarını belirtmişlerdir. Dolayısı ile okul bahçesinde gerçekleştirilen fiziki iyileştirmelerinin oyun imkânı sağlamanın yanında başka katkılarının da olduğunu göstermiştir.

5. Sonuç ve Öneriler

Sonuç olarak araştırma alanında gerçekleştirilen fiziki iyileştirmelerin çok yönlü katkılarının olduğu ve en önemli katkısının öğrencilere oyun ve fiziksel aktivite imkânı sunduğu görülmüştür. Bunun yanında yapılan düzenlemeler bir taraftan öğrencilerin fiziksel, psikolojik ve sosyolojik gelişimine katkı sağlarken, diğer taraftan eğitimde öğrenci başarısını artmasına katkı sağladığı belirlenmiştir. Oldukça önemli katkılar sunmasına rağmen benzer çalışmalara Milli Eğitim Bakanlığı'nın bütçe ayırmadığı, okul bahçelerinin uygun olmayan fiziksel ortamlarından oluştuğu anlaşılmaktadır. Bunun başlıca sebebi olarak bütçe ve kaynak eksikliği gösterilmektedir. Oysa Türkiye'de milli bütçeden en fazla payın MEB'e ayrıldığı bilinen bir gerçektir. Bununla beraber MEB'in Fatih projesi ile teknolojik ekipmanların okullara kazandırılması için büyük mali kaynaklar kullandığı kamuoyuna açıklanmaktadır. Yapılan eğitim yatırımları küçümsenemeyecek büyüklüktedir. Ancak buradan hareketle okul bahçelerinde yapılması beklenen düzenlemelerin gerçekleşmemesinde asıl sorunun maliyet değil önceliklendirme ile ilgili olduğu görülmektedir. MEB okul bahçelerinin öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda geliştirilmesinde başta Belediyeler ve sivil toplum kuruluşları olmak üzere paydaşların sorumluluk almalarını beklemektedir. Ancak belediye ve sivil toplum kuruluşlarının etkinliği ve yetkinliği Türkiye'nin her yerinde farklılık göstermektedir. Bunun sonucu olarak yöreden yöreye farklı örnek ve uygulamalara rastlamak mümkündür.

Bu araştırmanın Erzurum'da yalnızca bir okulda yapılması sonuçlarla ilgili bir genelleme yapmayı kısıtlamaktadır. Ancak gelecekte başka illerde ve hatta yurt dışında benzer iyi uygulamaların ortaya çıkarılması ve bu konuda görev ve sorumluluğu olan yetkililerin dikkatlerinin çekilmesi oldukça önemlidir. Bunun yanında araştırma konusu ile ilgili aşağıdaki önerilerin sunulmasının pratikte yarar sağlayacağı düşünülmektedir. Bu öneriler;

1. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda okul bahçelerinin öğrencilerin oyun ve fiziksel aktivite ihtiyaçları göz önünde bulundurularak fiziki durumları yeniden gözden geçirilmesi,
2. Okul bahçelerinin öğrencilerin gelişim düzeyleri dikkate alınarak uygun oyun ekipmanları ile donatılması,
3. Proje kapsamında araştırma alanında uygulanan oyun alanlarının belirli bir plan dâhilinde bütün ilkokullara yaygınlaştırılması,
4. Bu konuda sivil toplum kuruluşlarının daha fazla görev alabilmeleri için uygun proje hibelerinin açılması ve sivil toplum kuruluşlarının teşvik edilmesi,
5. Okullarda oyun ve fiziksel aktivite saatlerinin belirlenmesi ve her gün belirli bir zaman dâhilinde öğrencilerin fiziksel aktiviteye katılımının sağlanması,
6. Okul bahçelerinin öğrencilerin ihtiyacını karşılayacak biçimde peyzaj düzenlenmelerinin yapılması,
7. Ailelerin ve öğretmenlerin oyun ve fiziksel aktivitenin önemi konusunda bilgilendirilmesi,
8. Her yıl okullarda oyun şenliklerinin düzenlenerek toplumun bilinçlendirilmesi ve farkındalığın artırılması,
9. Mahalle ölçeğinde oyun alanları ve fiziksel aktivite alanlarının nitelik ve nicelik bakımından ihtiyacı karşılayacak şekilde yeniden gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Kaynakça

- Aktif Yaşam Dergisi, (2012). Hayata artı. Çık dışarıya oynayalım projesi 2012-1, İstanbul.
- Armitage, M. (2005). The influence of school architecture and design on the outdoor play experience within the primary school. *Paedagogica Historica*, 41(4), 535–553.
- Baştepe, İ. (2009). Etkili okulun eğitim-öğretim süreci ve ortamı boyutlarının nitelikleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(29), 076-083.
- Cengiz, C. ve İnce, M. L. (2013). Farklı okul ortamlarındaki çocukların okul sonrası fiziksel aktivitelerde algıladıkları öz-yeterlilikleri. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 11(21), 135-147.
- Çelik, A. ve Şahin, M. (2013). Spor ve çocuk gelişimi. *The Journal of Academic Social Science Studies International Journal of Social Science*, 6(1), 467-478.
- Dymont, J.E. (2005). *Gaining ground: The power and potential of school ground greening in the toronto district school board*. Toronto, Canada: National Library of Canada Cataloguing in Publication Data.
- Dymont, J.E., Bell, A.C.& Lucas, A.J. (2009). The relationship between school ground design and intensity of physical activity. *Children's Geographies*, 7(3), 261–276.

- Fjortoft, I. (2001). The natural environment as a playground for children: the impact of outdoor play activities in pre-primary school children. *Early Childhood Education Journal*, 29 (2), 111-117.
- Güler, A., Halıcioğlu, M. B. ve Taşğın, S. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Karadağ, A.A., Mutlu, S. ve Sayın, Ş. (2012). Okul bahçelerinin oyun alanı olarak değeri: Düzce kenti örneği. *Ormancılık Dergisi*, 8(2), 45-56.
- Karasolak, K. (2009). *Mimari özellikleri farklı ilköğretim okullarındaki öğrenci ve öğretmenlerin okullarının bina ve bahçeleri hakkındaki görüşlerinin incelenmesi*. Çukurova Üniversitesi Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Adana.
- Koçyiğit, S., Tuğluk, M. N. ve Kök, M. (2007). Çocuğun gelişim sürecinde eğitsel bir etkinlik olarak oyun. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16, 324-342.
- Özdemir, A. (2011). Bir okul bahçesinin değişimi: Bartın Akpınar İlköğretim Okulu peyzaj projesi. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 1(3), 267-276.
- Özdemir, A. ve Çorakçı, M. (2011). Ankara okul bahçelerinin katılımcı yöntemle yenilenmesi, *Milli Eğitim Dergisi*, 189, 7-19.
- Özdemir, A. ve Yılmaz, O. (2009). İlköğretim okulları bahçelerinin çocuk gelişimi ve sağlıklı yaşam üzerine etkilerinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 181, 121-130.
- Ünal, M. (2009). Çocuk gelişiminde oyun alanlarının yeri ve önemi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(2), 95-109.
- Ünal, S., Öztürk, M. ve Gürdal, A. (2000). İlköğretim okullarının bina standartlarına uygunluğu. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, 74-79.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, S. ve Bulut, Z. (2002). Kentsel mekânlarda çocuk oyun alanları planlama ve tasarım ilkeleri. *Atatürk Üniversitesi, Ziraat Fakültesi Dergisi*, 33(3), 345-351.

Extended Abstract

Technological developments, living conditions, dietary habits, environmental and social factors affect adversely the physical activity levels and movement ability of modern-day children. Children get tied up with electronic equipments like television, video, computer approximately three hours in one day and therefore they indigenise sedentary lifestyle. Sedentary lifestyle causes to happen various health problems. This is also due to there is not enough public and private spaces which encourages child the participate to a game and physical activity. Especially under neighborhood standards, the places where the child can play game, provide recreational necessities

and can perform age-appropriate physical activities are inadequate in respect to qualification and quantity.

In addition to this, the school gardens where the children spend most of their times are also faraway to provide this necessity. In fact it is extremity important for children to be encouraged of participation to physical activities and to be gained game habits at school age with regard to their growing. In this regard school gardens have an important potential as playground and physical activity area for children.

In the other hand it is being seen along with limited that project and activities are being run by some of the nongovernmental organizations and associations directed to providing game and physical activity necessities for children. One of these projects is Coca Cola Hayata Artı Foundation, Aktif Yaşam Association and “Let's Play Out!” project which is applied in the partnership with Ministry of National Education in 26 provinces and 100 schools in 2010. With the project, the activities had been realized directed to designing and implementation to play grounds where provide to perform physical activity opportunity in the gardens of primary and secondary schools. With the project, it had been aimed students to become active as physical in daily life and helping to become popular of active living culture in the society.

In the research; it had been aimed to determine the effects of appropriate physical areas on the development of the students with the importance of physical activity and game for students. With the research, advertising well project implementations to communities which have task, authorization and is responsible in the educational field, increasing the awareness, finding out new project ideas and promoting other nongovernmental organizations, will also be provided. Because of this, in the garden of Sabahattin Solakoğlu primary school and secondary school in Erzurum province Palandöken county, 8(eight) unit play grounds had been analyzed within the scope of ““Let's Play Out!” project and had been benefited from the ideas of director and teachers who work in the school.

It had been used case study technique from qualitative search patterns in the research. Case study is done with the purpose of examining a case which boundaries are clear, as detailed. Since the effects of the play ground implementation was analyzed, which was realized in the school garden within the scope of “Let's Play Out!” project”, this method had been chosen in the study. Interview and observation studies had been conducted as a data collection tool. Opinions had been received from 12 managers and teachers using semi-structured interview technique in the interview. In addition to the interview, qualitative observation studies had been carried out for five times during the education in the school garden. Data which had been obtained from the interviews and observations were analyzed descriptively. It had been diversified to supply validity and reliability of the method which used in the research.

The interviews and observations which were made in the research, had been designated a great number of contribution of the play ground implementations which were made in the school garden on the student direct and indirect. The increase of physical activity possibilities on the basis of the game comes first at the top of these contributions. It had been emphasized with the project that game clubs set in the school, game times formed and various competitions had. However it not only were gained game habits to students but also it was designated that the teachers were discoursed on game. As a result of this, it had been designated that students' mental, emotional, social and motor skills had developed through the active games. Besides, it had been designated that it was being contributed to get better of motor skills like strength, speed, durableness, flexibility, that in some games, rhythm and balance abilities and durableness had increased by moving while standing on one foot.

By other important contribution of project implementation the teachers who are participated to interview; indicated that it increases the school motivation, it contributes to improve communication skills, it increases the taking responsibility skills, easing the teaching of some lessons and this effects academical success partially. Besides, they had declared that the students came to school more willing and they had observed that there was a decrease on problem of coming late to school after the play ground regulations in the school garden were made.

The positive effects of the play grounds which were created in the school garden, had been seen on the student by the observations which had been done. Especially it had been observed that in the playtime periods, the intrication which was frequently encountered in the school garden was partly eliminated, the students were benefited from the play grounds in groups in the playtime, especially the students at young ages spend time with various games instead of running in the school garden aimlessly. During the observation there was no accident encountered connected with collision, it had been designated that the school garden is livelier during the class, playtime, out of the class. At the same time, students' enjoyment density from the school garden were increased.

It is because this research is done only in one school in Erzurum, causes to limit a generalization about the results. But it is quite important in the future with regard to conceiving similar better implementation in other province and outland. Besides, the positive findings which were obtained from the research, show that it would be beneficial to popularize the performed activities within the project in other schools. In addition to this, it is suggested that school gardens should be restructured in the manner that supply with game and physical activities of students, that are decorated with appropriate game equipments consideringly students evolution scale, that game and physical activity hours should be designated and should be provided encouraging student participation to physical activity in schools everyday at certain times.